

گزارش ۳

زینب زین

اجرای زیست بوم‌های دولت هوشمند آغاز می‌شود

بازطراحی معماری خدمات دولتی

گسترش فیبرنوری و افزایش تراکنش‌های الکترونیک بستر ورود دولت به مرحله تازه حکمرانی دیجیتال را فراهم کرده است

عبور از ساختار سنتنی خدمات عمومی به معماری داده‌محور در دستور کار سیاست‌گذاری ارتباطات کشور قرار گرفته است و آغاز اجرای زیست‌بوم‌های دولت هوشمند از ماه آینده، نقطه عطفی در باز آرای سامانه‌های خدماتی و اطلاعاتی محسوب می‌شود و این تحول در شریاطی کلیدی می‌خورد که شبکه ارتباطی کشور با ثبیت حجم بالای تراکنش‌های الکترونیک و توسعه پرشتاب فیبرنوری، ظرفیت تازه‌ای برای پردازش و تبادل داده ایجاد کرده و زیرساخت لازم برای یکپارچه‌سازی خدمات عمومی را تا حد قابل توجهی مهیا ساخته است.

□ □ □ □

الگوی جدید حکمرانی دیجیتال بر پایه تفکیک خدمات به ۱۶ زیست‌بوم تخصصی طراحی شده است و این زیست‌بومها ساختاری شبکه‌ای دارند و قرار است به جای سامانه‌های جزیره‌ای موجود، یکپار چگی داده و فرایند را در سطح ملی ایجاد کنند. در این چارچوب، هر زیست‌بوم مجموعه‌ای از خدمات مرتبط را در یک ساختار هماهنگ مدیریت می‌کند تا مسیر ارائه خدمت به شهروندان کوتاه‌تر و قابل‌ردیابی‌تر شود.

این تغییر ساختاری بر مبنای افزایش حجم تعاملات دیجیتال شکل گرفته است و ثبت حدود یک میلیارد تراکنش در بازه زمانی محدود، بیانگر رشد وابستگی خدمات عمومی به زیرساخت‌های الکترونیک است و این سطح از تراکنش، فشار عملیاتی بالایی را بر شبکه ارتباطی وارد کرده اما همزمان توان پردازشی سامانه‌های موجود را نیز به زرمون گذاشته است.

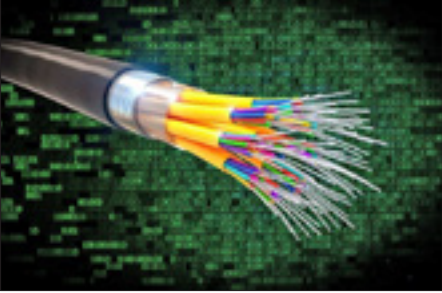
در این الگو، تمرکز از توسعه سامانه‌های مستقل به سمت اتصال سامانه‌ها در قالب یک معماری واحد منتقل شده است و چنین تغییری مستلزم هماهنگی میان لایه‌های زیرساختی، نرم‌افزاری و مدیریتی است و همین موضوع اجرای آن را به یک پروژه چندلایه تبدیل کرده است.

■ **توسعه شبکه ارتباطی و ارتقای ظرفیت تبادل داده**

همزمان با بازطراحی ساختار خدماتی، توسعه زیرساخت‌های ارتباطی با محوریت فیبرنوری در حال پیشرفت است و این پروژه به عنوان لایه انتقال داده در معماری جدید دولت هوشمند، نقش تعیین‌کننده‌ای در کاهش تأخیر ارتباطی و افزایش پایداری شبکه دارد.

گسترش پوشش فیبرنوری در نقاط مختلف کشور، ظرفیت انتقال داده را نسبت به شبکه‌های مبتنی بر زیرساخت‌های قدیمی به شکل محسوسی افزایش داده است و این تغییر زیرساختی، امکان پردازش همزمان حجم بالای درخواست‌های الکترونیک را فراهم کرده و بستر لازم برای اجرای خدمات‌یادریگ را تقویت کرده است.

در کنار توسعه فیزیکی شبکه، افزایش پایداری در شرایط فشار عملیاتی نیز مورد توجه قرار گرفته و شبکه‌های ارتباطی کشور در مواجهه با حجم بالای ترافیک و اختلالات بیرونی، توان حفظ سطح خدمات را داشته

است بنابراین این وضعیت حاصل ارتقای لایه‌های مدیریت ترافیک و بهینه‌سازی مسیرهای ارتباطی در شبکه عنوان شده است.

■ **تاب‌آوری شبکه در شرایط فشار عملیاتی**

زیرساخت ارتباطی کشور در دوره‌ای با سطح بالای فشار عملیاتی مواجه شده که طی آن حدود ۶۰۰ مرکز و سایت ارتباطی در معرض آسیب قرار گرفته‌ند ولی با وجود این فشار، اختلال گسترده در جریان خدمات ارتباطی گزارش نشده است. این وضعیت نشان می‌دهد معماری فعلی شبکه، توان مدیریت همزمان بحران و تداوم سرویس‌دهی را داشته است و در چنین شرایطی، نقش مراکز پشتیبان و مسیرهای جایگزین ارتباطی در حفظ جریان داده بربرنگ‌تر شده است.

در کنار موضوع تاب‌آوری، توسعه شبکه ملی اطلاعات و افزایش ظرفیت مراکز داده نیز در دستور کار قرار گرفته و هدف از این توسعه، کاهش وابستگی به مسیرهای خارجی و افزایش کنترل داخلی بر جریان داده عنوان شده است و هم‌زمان، ارتقای امنیت سایبری به عنوان یکی از لایه‌های مکمل این ساختار دنبال می‌شود تا سطح حفاظت از داده‌های حیاتی افزایش یابد.

■ **گذار به حکمرانی داده‌محور**

زیست‌بوم‌های دولت هوشمند را می‌توان گامی در جهت گذار از مدیریت سامانه‌محور به حکمرانی داده‌محور ارزیابی کرد چراکه در این ساختار، داده به عنوان محور اصلی تصمیم‌سازی و ارائه خدمات تعریف شده و سامانه‌ها نقش زیرساختی و اجرایی پیدا می‌کنند. این تغییر رویکرد، نیازمند بازتعریف فرآیندهای اداری و اصلاح جریان تبادل اطلاعات میان دستگاه‌های اجرایی است کاهش موازی‌کاری اطلاعاتی و افزایش دقت در پردازش درخواست‌های شهروندی از هدف از این بازتعریف به شمار می‌رود. در این میان، طراحی استانداردهای مشترک داده و ایجاد زبان واحد تبادل اطلاعات میان سامانه‌ها از الزامات اصلی اجرای این طرح محسوب می‌شود و طبعاً بدون چنین استانداردی، اتصال زیست‌بوم‌ها به یکدیگر با چالش‌های ساختاری مواجه خواهد شد.

■ **پیوند زیر ساخت و سرمایه انسانی**

تحول دیجیتال دبیهی است به لایه فنی محدود نمی‌شود و حوزه سرمایه انسانی نیز در این مسیر مورد توجه قرار گرفته و برنامه‌های آموزشی برای آشنایی نسلی در حرکت تدوین و مفاهیم اقتصاد دیجیتال در حال اجراست. این رویکرد بر این اصل استوار است که پایداری زیست‌بوم دولت هوشمند، وابسته به تربیت نیروی انسانی متخصص در حوزه تحلیل داده، توسعه نرم‌افزار و مدیریت سامانه‌های پیچیده خواهد بود و به همین دلیل، آموزش مهارت‌های دیجیتال در سنین پایه به عنوان بخشی از زنجیره توسعه زیرساختی تعریف شده است.

در مجموع اقدامات انجام‌شده در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات، نشان‌دهنده حرکت جدی در زیرساخت‌های پرآکنده به سمت یک شبکه یکپارچه خدماتی است و توسعه فیبرنوری، افزایش ظرفیت تراکنش‌های الکترونیک و طراحی زیست‌بوم‌های دولت هوشمند، اجزای یک مسیر واحد و باز آرای نظام خدمات عمومی محسوب می‌شود و این مسیر در صورت تکمیل، ساختار ارائه خدمات دولتی را از مدل سنتی به یک نظام داده‌محور و پیوسته تغییر خواهد داد.

صنعت ساختمان به دلیل پیوند گسترده با بیش از ۵۰۰ شغل، رسته و صنعت وابسته، یک صنعت پشیران محسوب می‌شود که ظرفیت جذب ۶۰میلیارد دلار از سرما‌یه‌های سرگردان را می‌تواند داشته باشد. با این حال تحقق این مهم در گرو توجه بانک‌ها به تحقق سهم مسکن از تسهیلات و همچنین توجه دستگاه‌های متولی بخش مسکن به جهت همراهی در موضوع عوارض، مالیات و... از سازندگان است. با توجه به افزایش قیمت مصالح ساختمانی حداقل انتظار این است که دستگاه‌های مرتبط با حوزه مسکن به جای تورم‌سازی به رونق غیر تورمی مسکن کمک کنند.

□ □ □

ورود سرمایه به حوزه مسکن فقط به معنای رونق ساخت‌وساز نیست، بلکه می‌تواند زنجیره‌ای از صنایع مرتبط را فعال و به حرکت عمومی اقتصاد کشور و افزایش اشتغال کمک کند. این موضوع در شرایط کنونی و با اقداماتی که در زمینه رفع محدودیت‌های اقتصادی در حوزه بین‌الملل برداشته می‌شود نیز از اهمیت بیشتری برخوردار است. به طور کلی پالس ثبات و امنیت، سیگنال مثبتی به سرمایه‌گذاران مخایره می‌کند و بخش مسکن این ظرفیت را دارد که با همراهی دستگاه‌ها و اینکه دستکم مانع تراشی‌های جدید در زمینه عرضه و ساخت مسکن ایجاد نشود، رونق غیر تورمی را تجربه کند.

■ **ضرورت تقویت عرضه مسکن با کاهش هزینه‌های تولید**

گزارش‌ها نشان می‌دهد عوارض ساخت مسکن ۱۶۵درصد نسبت به سال گذشته جهش داشته و هزینه انشعاعات نیز افزایش چشمگیر و به روایت فعالان ساخت‌وساز، رشد کمرشکن داشته است. بررسی‌ها حاکی از این است که هزینه ارائه خدمات از ۱۰درصد کل هزینه ساخت خانه به ۳۰درصد جهش کرده است. این در حالی است که طی سال گذشته، متوسط هزینه ساخت مسکن فقط از محل رشد قیمت مصالح ساختمانی، ۹۶درصد بوده است. بر این اساس انتظار فعالان ساختمانی این است که دستگاه‌های متولی همراهی لازم را برای تسهیل در وضعیت ساخت‌وساز داشته و آنها را برای تقویت بخش عرضه ترغیب کنند.

■ **تحریم بانکی خریداران و سازندگان مسکن برداشته شود**

موضوع مهم دیگر برای رونق بخش مسکن بر تبط با تقویت قدرت خرید است و در این زمینه بانک‌ها نقش

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۰۶۰۸۸۵۳۳

گزارش یک

سعیده زمانی

بانک مرکزی و دستگاه‌های متولی در حوزه مسکن برای رونق غیر تورمی این بخش اقدام کنند

ظرفیت جذب ۶۰میلیارد دلار سرمایه سرگردان در صنعت ساختمان

عوارض ساخت مسکن ۱۶۵درصد نسبت به سال گذشته جهش داشته و هزینه انشعاعات نیز افزایش چشمگیر و به روایت فعالان ساخت‌وساز، رشد کمرشکن داشته است

می‌شود، بازار مسکن و صنعت ساختمان خواهد بود. جوزی با بیان اینکه گشایش سیاسی می‌تواند مسیر ورود سرمایه ایرانیان خارج از کشور را نیز هموار کند، اظهار کرد: علاوه بر سرمایه‌های داخلی، منابع مالی ایرانیان خارج از کشور نیز در صورت فراهم شدن شرایط، قابلیت ورود به اقتصاد ایران را دارد. بازگشت این سرمایه‌ها می‌تواند در بخش‌هایی مانند مسکن، پروژه‌های ساختمانی، نوسازی شهری و توسعه زیرساخت‌ها اثرگذار باشد و به شکوفایی اقتصاد ملی کمک کند.

رئیس انجمن صنعت ساختمان دربارہ موضوع پرداخت خسارت‌های احتمالی و نقش آن در بازسازی کشور نیز گفت: سیاستگذاران کشور قطعاً به این نکته توجه دارند که برخی آسیب‌های واردشده به زیرساخت‌ها، جاده‌ها، پل‌ها، بناها و ساختمان‌ها نیازمند جبران و بازسازی است. اگر منابع احتمالی ناشی از پرداخت خسارت به‌درستی مدیریت شود و به بخش زیرساخت و ساختمان بازگردد، می‌تواند به حیاتی زیرساخت‌های کشور و تقویت بازار ساخت‌وساز کمک کند.

او تأکید کرد: بازسازی کشور نیازمند راهبری ساختمانی، مدیریت حرفه‌ای پروژه‌ها و حضور جدی بخش خصوصی است. صنعت ساختمانی می‌تواند در این مسیر نقش محوری ایفا کند و منابع جدید را به سمت سازندگی، نوسازی و توسعه هدایت کند. بنابراین درخواست ما از مسئولان این است اگر واقعاً به بخش خصوصی معتمدیم، تصویب قانون توسعه‌گر ضرورت است، لازم است تا قانون توسعه‌گری هر چه سریع‌تر در دستور کار قرار گیرد و به تصویب برسد.

■ **مسکن موثر رشد اقتصاد ایران**

اکنون زمان آن رسیده است که با اتکا به ظرفیت بخش خصوصی، توسعه‌گران و صنعت ساختمان، مسیر رونق بازار مسکن، بازسازی زیرساخت‌ها و توسعه اقتصادی کشور با جدیت دنبال شود؛ مسیری که با ایجاد امنیت اقتصادی، می‌تواند به یکی از موتورهای اصلی رشد اقتصاد ایران تبدیل شود.

همچنین انتظار می‌رود در راستای تقویت بخش تقاضا و کاهش رکود در بخش مسکن، مشرب پرداخت تسهیلات که مدتی است بیش از گذشته بسته شده، باز شود. در شرایطی که انفعال برخی بانک‌ها عامل محرک رکود مسکن شده، کارشناسان معتقدند، شبکه بانکی در صورت ابتکار عمل می‌تواند وضعیتی سازگار با شرایط فعلی بخش مسکن و ساختمان برای تأمین مالی طرحی و اجرایی کند.

بخش قابل توجهی از سرمایه‌هایی که امروز به دلیل نگرانی از کاهش ارزش پول ملی در بازارهایی مانند ارز و طلا نگهداری می‌شود، می‌تواند دوباره وارد اقتصاد مولد به‌ویژه صنعت ساختمان و بازار مسکن شود. او در گفت‌وگو با رسانه‌ها، با بیان اینکه کشور برای ورود به دوره تازه‌ای از رشد اقتصادی نیازمند فعال شدن ظرفیت‌های بخش خصوصی است، افزود: امروز شرکت‌های قدرتمند داخلی، توسعه‌گران، نیروی جوان و فعالان صنعت ساختمان ظرفیت بزرگی در اختیار کشور قرار داده‌اند. در صورت تحقق توافقی، بخش ظرفیت‌های بخش خصوصی شرکت‌های خارجی و از طریق سازوکارهایی مانند مشارکت، جویونتچر و کنسرسيوم، به جریان جدیدی از سرمایه‌گذاری در بخش ساختمان و مسکن منجر شود.

رئیس انجمن صنعت ساختمان با تأکید بر اینکه حجم سرمایه‌های سرگردان در اقتصاد ایران قابل توجه است، گفت: اگر فضای ثبات شکل بگیرد، این سرمایه‌ها می‌تواند به اقتصاد ایران بازگردد و یکی از نخستین بخش‌هایی که از این بازگشت منتفع

■ **چشم‌انداز بخش مسکن در پساچنگ و توافق**

پژمان جوزی، رئیس انجمن صنعت ساختمان با بیان اینکه بازار مسکن و صنعت ساختمان از مهم‌ترین بخش‌های اثرپذیر از ثبات سیاسی و اقتصادی هستند، گفت: اگر امنیت اقتصادی به منطقه بازگردد، خریداران و سازندگان خانه در استفاده از تسهیلات بانکی حکایت دارد.

بررسی کارنامه پرداخت تسهیلات به کل بخش‌های اقتصادی طی ماه‌های گذشته از سال ۱۴۰۵ حاکی از آن است که فقط ۲/۸درصد از وام‌هایی که بانک‌ها در پرداخت کردند، نصیب بخش مسکن شد. این سهم بسیار ناچیز، پایین‌ترین میزان پرداختی در مقایسه با سهم اختصاص‌یافته به بخش مسکن از سال ۹۲ تاکنون است. سال گذشته با اینکه تأمین مالی مسکن همچنان در اولویت شبکه بانکی نبود، ۲/۴درصد از کل تسهیلاتی که بانک‌ها به متقاضیان در حوزه‌های مختلف پرداخت کردند، به این بخش رسید. با توجه به افزایش قیمت مسکن، همراهی نظام بانکی به منظور تقویت بخش تقاضا بیش از گذشته ضروری است.

د

آمار سازی ها ۲۴مسئول را از قطار دولتی پیاده کرد

در رسیدگی به تخلفات مرتب با ارائه آمار و اطلاعات خلاف واقع در شرکت‌های دولتی و شبه دولتی، ۲۱نفر به انفصال از خدمت و ۳ نفر به انفصال دائم محکوم شدند

باید بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد چه آنکه بخشی از خطاها در مرحله ورود اطلاعات و بخشی دیگر در مرحله تأیید و گزارش نهایی رخ می‌دهد و همین موضوع باید باعث شود تا موضوع کنترل چندمرحله‌ای داده‌ها در دستور کار قرار گیرد تا امکان ریزر خطا در چرخه اطلاعات کاهش یابد.

همچنین ارتباط میان کیفیت داده‌های اداری و وضعیت معیشت عمومی باید به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد چراکه آمارهای ثبت‌شده در دستگاه‌های اجرایی مبنای بخشی از تصمیم‌های اقتصادی و اجتماعی هستند و در صورت وجود شفافیت بیشتر در هزینه‌کرد منابع و ثبت دقیق داده‌های مالی شده، در توضیحات ارائه‌شده، به نقش داده‌های دقیق در جلوگیری از انحراف‌های مالی و اداری اشاره و بر اهمیت انضباط اطلاعاتی در ساختار اجرایی تأکید شد.

■ **تمرکز بر انحراف‌های اطلاعاتی در ساختار اجرایی**

و داده‌های نادرست در صورت ورود به فرآیندهای رسمی، امکان انحراف در ارزیابی‌های کلان را افزایش می‌دهد. بر خروجی سیاست‌های اقتصادی اثر می‌گذارد. همچنین به این نکته باید اشاره شود که دقت در ثبت و گزارش اطلاعات در دستگاه‌های اجرایی، بخشی از الزامات مدیریت مالی و اداری محسوب می‌شود و در صورت ضعف در این حوزه، چرخه تصمیم‌گیری دچار اختلال می‌شود.

از سوی دیگر، مجموعه‌ای از موضوعات اجرایی و رفاهی نیز در این نشست مطرح شد. وضعیت عضویت کارکن دولت در شرکت‌های دولتی،

رای صادر شده است که از میان این آرا، ۱۱مورد به انفصال از خدمت و سه‌مورد به انفصال دائم از خدمات دولتی منتهی شده و تمرکز این رسیدگی‌ها بر برخی چالش‌های ساختاری در حوزه رفاه و معیشت عمومی بررسی شد و در این چارچوب، پرونده‌های مرتبط با ارائه آمار و اطلاعات خلاف واقع در شرکت‌های دولتی و شبه دولتی نیز به‌عنوان یکی از محورهای اصلی مطرح و درباره روند رسیدگی به آن توضیح داده شد.

در بخش نظارتی ایسن پرونده‌ها اعلام شد برای ۲۸۶نفر از افراد مرتبط با گزارش‌ها و داده‌های اداری،

رسیدگی به پرونده‌های مرتبط با تخلفات اداری

در حوزه ارائه آمار و اطلاعات در شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی وارد مرحله صدور احکام شده و به گفته دادستان دیوان محاسبات «در موضوع ارائه آمار و اطلاعات خلاف واقع، پرونده‌هایی تشکیل شده و فرایند رسیدگی به آنها در جریان است.» بر اساس ارتقا اعلام‌شده، برای ۲۸۶نفر از افراد مرتبسط با این پرونده‌ها رای قانونی صادر شده و بخشی از این آرا به مجازات‌های اداری از جمله انفصال از خدمت و انفصال دائم منتفی شده است. در میان این احکام، ۲۱مورد انفصال از خدمت و سه‌مورد انفصال دائم از خدمات دولتی ثبت شده است.

□ □ □

رسیدگی به موضوع آمارهای غیرواقعی و پیامدهای آن در سیاست‌گذاری اقتصادی در نشست مشترک

کمیسیون اجتماعی مجلس و دیوان محاسبات کشور مورد توجه قرار گرفت که در آن مجموعه‌ای از پرونده‌های نظارتی، وضعیت‌های معوق اداری و برخی چالش‌های ساختاری در حوزه رفاه و معیشت عمومی بررسی شد و در این چارچوب، پرونده‌های مرتبط با ارائه آمار و اطلاعات خلاف واقع در شرکت‌های دولتی و شبه دولتی نیز به‌عنوان یکی از محورهای اصلی مطرح و درباره روند رسیدگی به آن توضیح داده شد.

در بخش نظارتی ایسن پرونده‌ها اعلام شد برای ۲۸۶نفر از افراد مرتبط با گزارش‌ها و داده‌های اداری،

این منط، تصمیمگیر سیاسی صرفاً با پیامدهای داخلی سیاست خود روبه‌رو نیست، بلکه دامنه‌ای از تبعات فرامرزی نیز در ارزیابی او وارد می‌شود و قاعدتاً افزایش دامنه اثرات، توازن هزینه و فایده را در سطح تصمیم‌گیری پیچیده‌تر کرده و امکان استمرار سیاست فشار را با تردید همراه می‌سازد. در این سطح، ابزارهای قدرت از قالب نظامی یا سیاسی صرف عبور کرده و به حوزه‌های اقتصادی و زیرساختی نیز تسری پیدا کرده است.

موقعیت ژئوپلیتیک برخی کشورها در مسیرهای اصلی انرژی و تجارت جهانی، بستر شکلگیری این نوع بازدارندگی را تقویت کرده است و گلوگاه‌های ترانزیتی و مسیرهای راهبردی انتقال انرژی، در ساختار اقتصاد

جهانی نقش تعیین‌کننده دارند و اختلال در آنها دامنه اثرات گسترده‌ای بر بازارهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای

ایجاد می‌کند. همین جایگاه ساختاری، امکان بهره‌گیری از ابزارهای غیرمستقیم برای اثرگذاری بر معادلات فشار را افزایش می‌دهد و سطح محاسبات امنیت اقتصادی را با اقتصاد سیاسی بین‌الملل این وضعیت را در قالب وابستگی متقابل پیچیده توضیح می‌دهد و در چنین ساختاری، قدرت در انحصار ابزارهای نظامی باقی نمی‌ماند و شبکه‌ای از ظرفیت‌های انرژی، مالی، حمل‌ونقل و بازارهای مصرف در تعریف آن نقش

ایفا می‌کند از سوی دیگر اتصال متقابل این حوزه‌ها موجب شده است که تغییر در یک بخش از سیستم،

ایران عز‌زمان، تهران با هریت هوشمند تنگه هرمز و بهره‌گیری از ظرفیت‌های ژئوپلیتیک ثابت کرد می‌تواند از این ابزار به عنوان بخش مهمی از سازوکار بازدارندگی اقتصادی استفاده کند و در این چارچوب، مدیریت موقعیت راهبردی تنگه‌هرمز نقش تعیین‌کننده‌ای در افزایش فشار به دشمن بددات داشت و در عمل به بازتعریف بخشی از محاسبات اقتصادی و سیاسی در سطح بین‌الملل منجر شد. در مجموع، این تجربه بیانگر آن است که استفاده هدفمند از اهرم‌های ژئوپلیتیک در چارچوب اقتصاد سیاسی بین‌الملل می‌تواند بر توازن هزینه و فایده در معادلات فشار اثر بگذارد و ظرفیت چانه‌زنی بازیگر را در شرایط تقابل افزایش دهد.